

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.	
Egy évre . . . 5 . . .		Fel évre . . . 8 . . .	
Fél évre . . . 2 . . .	50 . . .	Negyed évre . . . 4 . . .	
Negyed évre . . . 1 . . .		Egy óra . . . 1 . . .	70 . . .
Egy óra . . . 1 . . .		Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A középapsai adóexekuczió borzalmi.

(Egy kép a koldusok országából.)

(mp.) Az agyonszabadelvükormányozott XX-ik századbeli Magyarország belső életéből itt adunk egyszerű képet, midőn az uzsora által kiszipolyozott koldusok utolsó rongyát maga az egyedül üdvözítő szabadelvű államkormányzat ragadja el.

Nehogy lázító szavaink miatt becsukjanak, a máramarosmegyei, középapsai adóexekuczió borzalmas részleteit itélőszó nélkül közöljük, a miként a borzalmas adatokat a „Hazánk» ujság tudósítója a helyszínen jegyzésbe vette. Ez adatokban foglaltatik az itélkezés is kormányzásunk hóhériása fölött. Mi azért illő tisztelettel ajánljuk Széll és Lukács miniszter uraknak és a szipolyozó osztrák szövetség minden fenntartó oszlopának, hogy a középapsai adóexekuczió jeleneteit festessék a koldusok országának vétkes könnyelműséggel kidobott és pazarolt, kiszipolyozott sok millióin a Duna partjára épített új országház, igazabb néven nemzetű pusztulásunk sirboltjának aranyos falára, hogy a Tiszák és társaik által szabadalmazott szabadelvű kormányzás gyümölcsének megdicsőítését folyton szemök előtt lássák honunk nagyságos atyái.

Ime a koldus országából a kép, midőn az osztrák ágyukra az adót exekválja az egyedül üdvözítő állam:

1. Volosz György I. Jónás I. Tamás birtoka árverésen eladott, megvette Davidovits Dávid, ezen birtok után adó fejében Volosz Györgynél végrehajtást fogantottak. Mivel senki sem volt otthon, Davidovits Dávid I. Berkó, Vlád Mihály strázsamesterekkel betört a házból, az ajtót karóval kifeszítvén, azt és az ablakokat leszedték és a házból mindent, az **utolsó főzőedényt, a falról a szentképeket** magukkal vitték. A bent volt malékenyeret a kutyák ették meg, mert azok akadálytalanul járhatk a kifosztott házból.

2. Huzó Jónás viskójának ajtaját karóval felfeszítették, azt s az ablakokat elvitték, ugyszinten főzőedényeit is, egyebe nem lévén.

3. Volosz Mihály házában ajtaját, ablakát elvitték, egyebet nem volt mit vinni.

4. Marina Mihálytól ajtót, ablakot elvitték, **kapuzait és kenyértartó zsákját**, azt állítván róla, hogy birtokos és marhája van, holott egy marha-lábjá sincsen.

5. Dán János házaról ajtót, ablakot s a házból minden rongyot elvitték, ugyszinten

6. Popsa Mihálytól is.
 7. Vlád Jónástól hadmentességi díj fejében **a csecsemő pólyáit vitték el.**

8. Sachter Smiltől elvitték az ajtót, ablakot és **feje alól a párnáit.**

9. Berkovics Berkó özvegyétől, a ki bérlő Davidovics Dávidnál, ajtót, ablakot elvitték, **holott nem is saját házában lakik.**

10. Simán Mihály katonaadójába ajtót, ablakot elvitték; **az asszonynak két hetes csecsemőjével ki kellett költözködni.**

Mindezek kenyeret nem süthetnek ajtó és ablaktalan házakban, a szomszédba kénytelenek járni. A jegyző azt mondotta nekik, hogy még a sütő kemenczét is szét kellett volna lökenni.

Több tutajos hetekig távol lévén hazulról, haza jöve nem volt váltó ruhája, mert mindene zálogba volt elvive s a **község házában voltak kénytelenek tiszta ruhát váltani, a szennyesüket ott kellett hagyniok a község házában;** a többi között így jártak: Popsa Mihály, Mihály Mihály.

11. Topilyán Mihály özvegye Mária 1901. év tavaszán leégett, semmije sem maradt más, mint egy ládában rongyai, azokkal elköltözött Simán Mihály I. Vaszi I. Nyikora Firucz koldushoz és mindkettejük rongyait elvitték adóba.

12. Pop Mihály özvegye házából mindent elvitték. Lakott nála egy Sugan Nyikora nevű koldus, akinek volt egy kis lisztje, amit összekoldult, azt is elvitték.

13. Pop Mihály a bumbuluj özvegye koldustól utolsó ingét elvitték s midőn a II-od bírő kérte a jegyzőt, hogy adja ki, azt felelte: **„járjon meztelenül.”**

14. Dán Jónás koldusnál nem hagytak annyi rongyot, amibe egy darab kenyeret göngyölítsen.

15. Simán Mihály mindenét elvitték, a rajta maradt ruhán kívül.

16. Marina Vaszi mindenét elvitték.

17. Simán Jónásnak egyetlen tehene kétéhes boruját elvitték s miután a tehén nem akarta leadni a tejet, az asszony elment a tehénnel a község házára, hogy a borjut ottan megszoptassa, a tehent azután megfejhesse, a jegyző azonban elkergette, mondván: **menj a pokolba, hadd dögljön meg mindened.**

18. Marina Gyoka özvegye ugyanigy járt. anélkül pedig, hogy adóhátraléka lenne.

19. Popsa Jónástól szintén borjut vitték, földje legnagyobb részét Davidovics Dávid megvette árverésen a téves telek-könyvezés felhasználásával. A még megmaradt kis földjét adta zálogba, hogy a borjut kiválthassa, tehene azonban elzüllött, mert a borjut két éjjel és két nap tartották a község házában. Pedig ennek lova is van.

20. Joódy Irmától szintén elvitték a borjut, minek következtében tehene elzüllött, holott neki is van egyebe. Így járt Dán Jónás is.

21. Mihály Mihály boruját két éjjel, két nap tartották a község házában, az ember táiban vitt neki tejet, lisztet, hogy éhen ne vesszen, majd levetkezett, tüszőjét adta zálogba a borju helyett.

22. Mihály Dumitru kol'us, sánta és vak felesége van, elvitték mindenét, egy inget kért a jegyzőtől, hogy tisztát váltson: azt mondta neki „járj meztelenül, nem esznek meg.”

23. Pop Gyorgye edényeit, mindenét; elvitték, nem volt mibe főzni, kérték a jegyzőt, hogy legalább főzőedényeit adja ki azt mondta: „gyűljetek össze öten-hatan s főzzetek egy edényben. Az asszony éppen gyermekágyban feküdt, azokban a napokban szült. Mikor felkelt volna, **nem volt mit magára venni.** Brescsák Fedornak és Mihály Mihálynak mindenét elvitték.

24. Perekz Pupeze mindenét elvitték, megverték, a jegyző az irodából kilökte.

Legyen elég ennyi az esetekből.

Az itt megnevezettek mind koldusok, akiknek nincsen semmijök a házból volt rongyokon, főzőedényeken, asztalon, nyoszolyán kívül, melyeket mind elvitték s a **házak ugy maradtak, mint a tatárjárás vagy a törökök pusztításai után.**

A koldusok megzalogolásán kívül azonban az egész községet végrehajtották, az emberek ennek következtében megijedtek, kifizették fél évi adójukat. Ekkor azonban ismét csak zálogoltak és **hajtották tőlük a másik félévét is előre s ezen összegek után is szedték késedelmi kamatot és behajtási költséget.**

A jegyző a szapulóból szedte ki az emberek ruháit; a koldusok kecskét elhajtották, bezárták zálogba, napokig a község házában tartották. **A gyermekek a község házára jártak sirni és kérték enni,** onnan azonban elkergették őket.

Mit is mondott hát Apponyi Jászberényben?

Az országház pártkülönbség nélkül tisztelt elnöke, Apponyi Albert gróf jászberényi beszámolójakor a Lehel kúrtjét fujta meg. Valóságos magyar hazafiúi fohászt tartott. Most midőn a lemondása híre forgalomba hozták, noha megezáfolták azt, alkalomszerűnek tartjuk ideiktatni a remek hazafiúi beszédnek azt a részét, mely a Bécsnek mindent elalkuvókkal szemben valóságos hadüzenet. Így hangzik ez a Lehel vezér utódjához méltó kijelentés:

„A mai állapotnál rosszabb kiegyezésbe nem lehet, nem szabad bemenni. (Eljenzés. Taps.) Ezután fejtegeti, hogy mi a rosszabb kiegyezés a mainál. Az 1894-ben létrejött megállapodás és az 1899. XXX. t. cz. határozatának összege, mely t.-ez imperative kimondja, hogy a vámtarifának új vámtarifával való helyettesítésének megtörténte előtt idegen államokkal alkudozások meg nem kezdhetők s hogy ezen új vámtarifának ugy Magyarország, mint Ausztria mezőgazdasági és ipari érdekeit egyaránt kell megóvni. Ez a minimuma annak, hogy hol kezdődjék a tanácskozás a felett, hogy ilyen kiegyezési javaslat elfogadható-e vagy nem.

És ha a függetlenségi párt elnöke arra az esetre, ha a kiegyezés ezen a színvonalon alul súlyedne, a legerősebb ellenzéki fegyvernek felhasználását helyezte kilátásba, teljesen méltányolja ezt a kijelentést. De hozzá meri tenni, hogy a kijelentésre szükség nincs, mert ilyen, az imént jellemzett színvonal alá súlyedő kiegyezést ez a kormány nem fog a háznak javaslatba hozni. (Tetszés.) És ha mégis akadna egy más államférfi, a ki megpróbálna egy ilyen javaslatot a ház elé vinni, hát ő kijelenti e helyen, hogy ilyen kiegyezés megszavazására többség nem kapható. (Éljenzés) sem a képviselőházban, sem új választás esetén, bármely új képviselőházban sem és pedig azért, mert azok a férfiak, a kik ma az erőnek olyan imponáló falanxát képezik, a kik a jelenlegi kormányt támogatják, illetve a jelenlegi kormányt is, ha valaki egy elfogadhatatlan kiegyezéssel lépne elő, tudnák a kormányos kötelességüket az ellenzéki pártokból. (Perczekig tartó taps és éljenzés.)

Aradi átírat Debreczenhez.

(A Kossuth-ünnep ügyében.)

Arad város törvényhatósága ugyanakkor, mikor Kossuth Lajos születésének századik évfordulójának megünneplését kimondta, elhatározta, hogy az évfordulónak illő megünneplésére az ország többi törvényhatóságait is megkeresi, így Debreczent is. E határozat értelmében Institóris polgármester most küldte meg a fölhívást a többi törvényhatóságokhoz. A fölhívás, a melyet Kádas Kálmán főjegyző szerkesztett, így szól:

Ez év szeptember havának 19-én száz esztendő évfordulója lesz Kossuth Lajos születése napjának. A legnagyobb magyart száz évvel ezelőtt adta nemzetének a Mindenható. A történelmi nagy napról megemlékezni kötelessége a nemzetnek; kötelessége kegyelete és halálának adóját leróni e nagy ember iránt a kihez nemzetünk életének legszebb, legdicsőbb korszaka fűződik; aki az 1848-ik évi törvények megalkotásával hazánkban a lakosság millióinak szerezte meg szabadságát és függetlenségét.

A törvényhatóságoknak feladata első sorban a tevékeny és jelentős résztvenni a nemzet kegyeletes ünnepében; hiszen Kossuth Lajos a törvényhatóságokat tekintette a nemzeti alkotmány legerősebb és megdönthetetlen védő bástyájának.

Erős a mi hitünk és meggyőződésünk a felől, hogy az ünnepség, melylyel a nemzet a kegyelet és hála érzésének áldozni fog, méltó lesz a nagy nevéhez és méltó nemzetünk ama jellemvonásához, hogy sohasem felejtkezik meg nagyjainak dicsőséges emlékezetéről.

Eme hazafias érzület és kegyeletes ragaszkodás által vezérelve, elhatároztuk, hogy Kossuth Lajos születésének száz éves évfordulóját 1902. évi szeptember hó 19-ét méltóan megünnepljük és hogy ezen ünnep méltó legyen a nagy férfihoz, méltó a nemzethez, teljes bizalommal fordulunk hozzátok s kérünk titeket, hogy határozatunkat magatokévé téve, ha sonló ünnepélyt rendeztetek, s ezzel az ünnepet nemzeti ünnepé tegyétek, mert a nemzet nagy fia volt ő, méltó arra, hogy emlékét az egész ország, az egész nemzet kegyelete őrizze s minden alkalmat megragadjon arra, hogy örök háláját méltóan lerójjá.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1902. évi július hó 9-én tartott rendes havi közgyűléséből.

Institóris Kálmán s. k.

polgármester.

Kádas Kálmán, s. k.

Egy áthelyezés története.

(Üldözött bírósági jegyző.)

A m. kir. igazságügy-miniszter áthelyezte dr. Indre László fogarasi kir. járás-bírósági aljegyzőt a gyulai kir. törvényszékhez.

(A hivatalos lapból.)

Jellemző az erdélyi nemzetiségi viszonyokra ennek az áthelyezésnek a története. Az igazságügy-miniszter egyenesen kénytelen volt dr. Indre Lászlót Fogarasról Gyulára áthelyezni, mivel testi épsége Fogarason állandóan veszedelemben forgott. Mikor lakásban nemrégiben a fogarasi nemzetiségi üzemekről és tarthatatlan állapotokról leírtottuk a leplet, már akkor megírtuk, hogy Indre László kénytelen volt sürgősen az áthelyeztetését kérni, mert hazafias magatartása miatt Fogarason az élete sincs biztonságban.

Az oláh nemzetiségi tulzók azért bősültek fel Indre ellen, mert ez a kolozsvári magyar lapokban leleplezte azon üzemeket, melyeket az Economul bank igazgatója: Podoba Vazul elkövetett. A cikkek hangja annyira éles volt, hogy Podoba sajtóperre indított azok írója ellen.

A pör a kolozsvári sajtóbíró előtt folyt le és az erdélyi részekben általános szenzációt keltett. A bíróság megengedte Indrenek, hogy állításait bizonyítsa. A bírói eljárás során a bankigazgatóra csunya dolgok derültek ki. Mielőtt az Economulnál „áldásdus“ működését megkezdte volna, falusi pap volt és lelkeszi állását arra használta fel, hogy magának minél nagyobb anyagi hasznot szerezzen. Nem riadt vissza a misepénzeknek saját céljaira való felhasználásától sem, a mellett jó pénzért megeskettett hadkötelese sorban álló legényeket, sőt kettős házasságokat is kötött. Midőn üzemelmei kipattantak, a balászfalvi érseki szent-szék megfosztotta plébániájától és a papi rendből is kiközösítette. Visszaéléseiért megérdemelte volna ugyan, hogy büntető uton is felelősségre vonassék, de a mint a szent-szék határozatának indoklásában kiemelte, más tekintetben (mint agitátor) annyit használt az oláh nemzetiségnek, hogy a további eljárást ellene nem kívánta folytatni. A hivatalos akták rendkívüli hatást gyakoroltak a sajtóbíró tagjaira, úgy hogy Indrét az ellene emelt vádak alól egyhangulag felmentették.

Az oláh tulzók nem tudták neki megbocsájtani, hogy egyik főemberüket így kipelegérezte, azért a hol szerét ejthettek, minden alkalommal kellemetlenkedtek neki. Fogarason formális zár alatt állott, ismeretlen tettesek az ablakán belöttek, ablakait kövekkel bevették és életét annyira megkeserítették, hogy lehetetlen volt tovább ott maradnia. Kérvényt nyújtott tehát be az igazságügy-miniszterhez, kérve valamely magyar bírósághoz leendő áthelyeztetését.

Plósz Sándor méltányolta a hazafias érzésű fiatal ember kérelmét s a gyulai kir. törvényszékhez helyezte át. Dr. Indre egy szatmármegyei földbirtokos fia, román származású, de a mint a kolozsvári sajtóbíró-

ság előtt megjegyezte, ő első sorban magyar hazafinak tartja magát és csak második sorban román embernek.

A derék fiatal embert nagy rokonszenvvel várják a gyulai törvényszéknél, mert becsületes gondolkodásmódjáért, őszinte, hazafias érzéseiért üldözöttségét szenvedett, illő és méltányos tehát, hogy becsülésben és szeretetben részesüljön abban az új környezetben, ahova maga is vágyódott.

A veszprémi czifraszűrök végnapjai.

(És a debreczeni szürszabó ipar hanyatlása.)

Veszprémnek specialis ipara: a csapóság meg a szürszabóság — mint a Dunántulnak ezen egykor virágzó városából írják — végső napjait éli. Nem adunk neki egy emberöltőt, s az utolsó csapószerzem bekerül a vármegyei muzeumba az utódok csudájára. Aki pedig az utolsó veszprémi czifraszűr meg akarja menteni a késő utókor épülésére, az csak siessen felkeresni Jády bátyánkat a Czigánydombon, talán még nem felejtette el teljesen a mester-ségét.

Pusztul a jó és tartós gyapjumunka. Nem azért, mintha birka meg szegény ember nem volna. Tudvalevő, hogy ezek hordták a gyapjut régente. Ha a birkáról lekerült, a szegény ember válara jutott szür alakjában, közbe esett a — csapó meg a szürszabó, míg ezek kezén keresztül ment, hej, jó világ volt addig Veszprémben, különösen a csapószerem.

A veszprémi csapók nemcsak gyapjut, de ha kellett, városbirót, sőt követet is válogattak. Egy egész városrész az ő végnélküli gyapjuszövegeiktől fehérlett, a mit szép sorban kifeszítettek az arra rendelt állványokra.

Három-négyszáz csapó-iparos élt vidáman és elégedetten a szürposztó-készítésből.

Ma tizenkettő a számuk. Ezek között is ha 4-5 akad, kinek inkább kereskedése lévén, mint ipara, a régi jó napokat éli tőkénének gyümölcséből; a többi földhözragadt szagény, többnyire segéd nélkül vagy legfőlebb egy segéddel dolgozik, ha hitelbe gyapjut kap vagy a kész munkát gyapjuért becserelelheti.

Nem csoda, ha mezei munkásnak áll a legtöbb. Követik az ácsok és kőművesek példáját, kiknek nagy része az idén munkásigazolványt váltott a városnál és elszegődött aratónak. Tényeket sorolunk fel, sajnósnos tényeket.

Mik idézték pedig elő ezeket az állapotokat? Hát mit hánytorgassuk, úgy is tudja mindenki. A szövetryongy kiszorította a gyapjut, az ócska bécsi áru a hazai elpusztíthatatlan gyapju ruhát. Ma bécsi ruhában jár a magyar paraszt s hogy bőrig ne ázék, esernyőt szerzett. Régi a panasz, nagyon régi. A voréb is azt csiripeli. Segíteni a bajon. Ez kellene. Ámde olyan legény nincs a gáton, egyelőre nem is jöhet, aki segíthetne. Tán megvirrad még valaha, talán nem.

De annyi bizonyos, hogy ezt az elcsigázott, tönkre jutott iparágat, annak szerencsétlen folytatóit, azt az egypár embert végső küzdelmükben teljes rokonszenvünk kíséri.

Még az ellenség is meghajtja lobogóját a haldokló harcász fölött, ki becsületen küzdelemben esett el a csatamezőn.

Egyébként a mit itt a veszprémi cifraszűrök végnapjairól, a szürszabók pusztulásáról elmondott a veszprémi levélíró, ugyanezt ellehet panaszkodni a debreczeni, egykor nem kevésbé híres cifraszűrök és szürös ipar végnapjairól is . . . A daloskedv már elnémult a pusztuló vagy nagyobbbrészt már el is pusztult műhelyekben.

Soós Lajos siremléke.

A Balaton édes szavu, bánatos lelkü poétájának, az öngyilkossá lett Soós Lajosnak közadakozásból diszes siremléket óhajt emelni a Balatonvidék hazafias közönsége. A magunk részéről üdvözljük ezt a kegyeletes eszmét s valóban a balatonparti közönség csak kötelességet teljesít, ha nem csak diszes siremléket, de Kenesének a kis magyar tengerre néző oldalán szobrot is emel költője emlékezetének.

E célra még a nyár folyamán vigalmakat lehet rendezni Balatonfüreden, Almádiában, Kenesén, Siófokon, Keszthelyen, Hévízen s a többi balatonmenti fürdőknél, télen pedig Veszprém, Zala és Somogy nagyobb városában, Soós Lajos emlékezete megérdemli ezt, mert sokkal nagyobb és magyarabb költő volt, mint akiről hasábos dicsőítéseket ír a sajtó egy bizonyos része, s akik pajtáskodások révén bekerülnek még az irodalmi társaságokba is.

A Soós Lajos siremlékére szánt adományok a „Veszprém városi és körjegyzőségére” szerkesztésébe Veszprémbe címzendők. Reméljük, hogy a nem eszmét fel fogja karolni egy a dunántúli hazafias sajtó, mint a Dunántúli lelkes közönsége, különösen a Balaton vidék hölgyei. Ez alkalommal igeiktatjuk a tragikus sorsu költőnek egy kedves költeményét, melyet írásai közt találtak s melyből oly szomorúan szól a halálsejtelmem:

Édes anyám . . .

Édes anyám, kérve kérlek,
Vegyél gyócsot szemfedőnek,
Ahol mérik, ahol kapod;
Nem érem meg a holnapot.

Édes anyám, de még ma, most
Keresd fel azt az asztalost,
Ki koporsót mér és csinál,
Amely örök álmot kínál.

Édes anyám, visszajövet
Rendelj aztán egy sarkóvet,
Az legyen csak reáirva:
„A búbanat vitt a sirba.”

Soós Lajos.

NAPI HIREK.

Vármegyei tisztviselők lakbéré.

Fővárosi tudósítónk írja: Köztudomású dolog, hogy a vármegyei tisztviselők illetményei egyáltalán nincsenek arányban avval a munkával, a melyet végeznek sem azzal a felelősséggel, a melyet hivatali működésük reájok ró, nem is szólva arról, hogy az állami tisztviselők nem nagyobb munkáért tetemesen jobban vannak javadalmazva. — Különösen csekély a vármegyei tisztviselők lakbéré, ami miatt folytonos a panasz. — Barsvármegye legutóbb a belügyminiszterhez fordult tisztikara lakbérilletményének emelése végett, a belügyminiszterium azonban azzal utasította el a kérelmet, hogy a pénzügyi viszonyok nem engedik a javadalmazást és a lakbérilletmény javítását csak a pénzügyi helyzet javulásával eszközölheti, de akkor az összes vármegyéknek juttat lakbérpótlékot. Bars vármegye azonban nem elégedett meg a válasszal, hanem a képviselőházhoz nyújtott be most kérvényt, a melyben utasítani kéri a kormányt, hogy a vármegyei tisztviselőkar csekély lakbérilletményének emelése céljából az összes vármegyét dotációban részesítse. A kérvényt amint ismeretes, megküldte Hajdu vármegyének is pártolás végett.

A főispán szabadságon.

Puky Gyula városunk és vármegyénk főispánja 8 heti szabadságra Stájerországba fürdőbe utazott. Azonban a szabadságidejét augusztus elején felbeszakítja, augusztus 7-dikén hazaérkezik, hogy közigazgatási üléseken elnököljön. Az érkező ügyiratokat Rázsó István főispáni titkár intézi és küldi a főispánhoz, így az ügymenetben nem esik fenakadás.

A debreczeni székely-Egyesület.

f. hó 27-én, vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tart. A gyűlést a „Jogász és tisztviselői körbe” hívta össze az elnökség.

A legjobb multság.

A „Szabadság-szobor” teleplézési ünnepélyével kapcsolatban tartja meg a „Polgári-kör” ez évi nyári táncmultságát aug. 2-án. Hozzá vagyunk ugyan már szokva, hogy a Polgári Kör téli és nyári multságai városunk legjobb hírű és sikerű báljai között is az elsők legyenek, de az a szokatlanul nagymérvű érdeklődés, mely a mostani multság iránt nyilvánul, csaknem vértmes reményekre jogosítja a rendezőbizottságot. Főkéreésre lapunk is közli, hogy a meghívók már szétküldettek s ha netalán valaki, a ki számot tarthat reá, meghívót nem kapott volna: sziveskedjék akár személyesen, akár megbízott útján vagy levelezőlapon a kör helyiségében (Piacz-utca 7 szám. I. emelet) mielőbb jelentkezni. A meghívó különben szószerinti szövegében így hangzik:

Meghívó. A „Debreczeni Polgári Kör” saját könyvtára javára 1902. augusztus hó 2-án a „Szabadság-szobor” teleplézési ünnepélye alkalmából a nagyérdemi vigadóban Rácz Károly zenekara közreműködésével zártkörű táncmultságot rendez, melyre ki

vül cimzettet és családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj: Személyjegy 2 korona. Családjegy (4 személyre) 6 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre valthatók és pedig: Szent-Királyi Tivadar, Ifj. Gyürky Sándor és Márton Gyula urak üzletében, a kör helyiségében (Piacz-utca 7. sz., I. emelet) és este a pénztárnál. E meghívó kívánatra előmutatandó.

Komlóssy Arthur, a kör elnöke, Czegléd Gyula a kör alelnöke. Buday Gyula, a kör ügyvédje. Horkay Lajos a kör gazdája. Imre János könyvtárnok. Dávid Mihály pénztárnok. Kerékgyártó József főjegyző, Raics Gyula aljegyző. id. Kéky Sándor r. b. elnök, Oláh Károly r. b. alelnök. Szabó Kálmán főrendező. Komlóssy Mihály r. b. ellenőr. Szabó Imre r. b. ellenőr. Ábrahám László, Antal Vincze, Balassa Károly, Balla Mihály, B. Balog István, Bán István, Bészler Károly, Biczó Gyula, Boross Ferencz, Czegléd József, Csáky Béla, Csáky Gergely, Csáky János, Csóka Sámuel, Dankó Béla, Dankó Mihály, Dávid Sándor, Erdődy László, Ferge István, Ferge J. Gaszner K. Görömbei Péter. Hajdu Gyula, Haranghy György, Harsányi Lajos, Hauer Bertalan, Horváth István, Hódy Béla, Káposztás Imre, Király Gyula, ifj. Kéky Sándor, Király Gyula, Kiss Kálmár, Kovács János, Kovács Zsigmond, Möricz Ferencz. L. Nagy Balint, Nagy Imre, ifj. Nagy József, Nagy Jakab, Nagy Lajos, Nagy László, Németh András, Némethy János, Pásztor Gyula, Pásztor István, Pásztor János, Polgári Balint, Polgári József, Pósalaky Mihály, Roncrik Lajos, Serly Ede, Szekeres András, Szathmáry Mihály, Szentessy János, Szentgyörgyi József, Szőke János, id. Tóth Imre, ifj. Tóth Imre, Trásy Géza, Udvarhelyi Géza, Ungváry Dániel, Uszó István, Vecsey Imre, Vecsey Zoltán rendező bizottsági tagok.

Egy buzamagból huszonhat kalász.

Nagybecskereken mezőgazdasági szempontból csodaszámba menő eredményt ért el Kvatsák Sándor szerbeleméri jegyző, egy elültetett buzaszemmel. Ebből a magból tudniillik huszanhat kalász nőtt ki, holott a legerősebb szem is legfeljebb 3-4 kalászt szokott hozni. Föltéve, hogy egy kalászból csak ötven buzaszem is volna, ez az egy mag 1300-at termett, amiről Magyarországon még sohasem hallottak. Marton Andor, a gazdasági egyesület titkára, a minap fölkereste a szerbeleméri jegyzőt és azt a tanácsot adta neki, hogy a csodás buzaszemből öredő magokat külön földterületbe ültesse, hogy a buza termékenységét ki lehessen próbálni. Kvatsák Nándor a tanácsot meg is fogadta.

Egy elvtársunk esküvője.

Egy fáradhatatlan, régi érdemes elvtársunk, felesküdt polgár Kovács Ferencz ev. ref. egyházi szombaton, f. hó 26-án esküszik örök hűséget özvegy Szabó Józsefné úrnővel. Az esketést nagytiszteletű Dicsőfi József lelképásztor végzi. Szűk családi körben tartják meg. Tartós boldogságot kívánunk.

Debreczeniek a fürdőn.

A magyarhoni fürdőkből küldött legújabb jelentések szerint Debreczenből következők érkeztek és üdülnek a fürdőknél. Tátrafüreden: Füredi Szabó Lajos m. kir. v. incz, képez. nyug. igazgató, szőlőbirtokos neje és leánya, Koritnyiczán: Szegedi József hentes, nejevel, gyermekeivel és 2 nő-rokonával, Rankai György kereskedő nejevel és fiával, Dóczy Imre középiskolai felügyelő, Dóczy Jenő joghallgató.

Nagyvárad tanácsnok Debreczenben.

Érdekes és érdeemes vendég időzik Debreczenben. Lukács Ödön nagyvárad adóügyi tanácsnok érkezett városunkba, barátjának és tanuló társának, Rázsó István főispáni titkárnak a látogatására. Lukács Ödön bizonyosan egyik legfiatalabb tanácsnok a magyarországi tanácsnoki karban, még 26 éves és a legutóbbi tisztújításon választották meg Nagyvárad szabad királyi város tanácsnokának. Ily képzetű, tehetséges, fiatal, tetterős tanácsnokok elkelnének a debreczeni rokkantak egyesületének czimezhető városi tanácsban is, amelyben természetesen nemcsak állásánál, de fogatkozásainál fogva is a királyi tanácsos podeszta a diszelnök.

Örültekházába hurczolt művész.

Rendkívül érdekes történet foglalkoztatja jelenleg Németország művész világát, s a bíróságnak is lesz beleszólása a dologba, mert az ügy rövid időn belül rágalalmazásipör alakjában a berlini törvényszék elé fog kerülni. Az „eset“ röviden a következő: Heine Tamás Tódor, ismert nevű művész nemrég levelet intézett a Frankfurter Zeitung szerkesztőségéhez, amelyben elpanaszolja, hogy Eckmann Helimuth festőtársát, kinek rajzai a Jugend és Simplicissimus hasábjain feltűnést keltettek, családja ok nélkül egy elme gyógyintézetbe csukatta. Heine levele, mely e hónap 9 én látott napvilágot, óriási feltűnést keltett s nyomában a nyilatkozatoknak egész áradata zudult. Nyilatkozott Eckmann Ottó, Hellmuth fivere, sógornője Eckmann Mascha, dr. Geheeb, a Simplicissimus szerkesztője, dr. Steffen, az elme gyógyintézet igazgatója. Ezekből a nyilatkozatokból szépen meglehet konstruálni az egész eset történetét. Eckmannból, kinek határozott művészi hajlamai vannak, bátyja, Ottó minden áron gazdálkodót akart nevelni s mikor a fiu ennek a kényszernek ellenszegült egy vidéki ideggógyintézetbe csukatta s eltöltötte minden művészi foglalkozástól, azzal a megokolással, hogy a fiatalembernek, a kinek szerinte semmiféle tehetsége nincs, a művészet bomlasztotta meg agyvelejét. Történt azonban, hogy Eckmann a tébolydában papírt és írónt kaparított s rajzait elküldte a „Simplicissimus“-nak, mely azokat közölte is. Alig hogy ezt a család megtudta, levelet küldött a „Simplicissimus“ szerkesztőségének, melyben szemrehányásokkal halmozta el a szerkesztőt, amiért a rajzokat közölte. Azt állították ugyanis, hogy a fiatal ember, ki már a gyógyulás útján volt, ezáltal ismét visszaesett. Dr. Steffen pedig, Eckmann apóljája, erős hangú levelet írt a „Simplicissimus“ szerkesztőihez, melyben mindenért őket teszi felelőssé, ha a fiatal embertől még több rajzot elfogadnak. „Simplicissimus“ azonban nem engedett s tovább is közli az elnyomott művész rajzait. Így áll az ügy jelenleg. Németországban most nagy érdeklődéssel lesik az ügy további fejleményeit. Legközelebb azt a rágalmazási pört fogja tárgyalni a berlini törvényszék, melyet Eckmann családja indít Heine ellen, mint aki az ügyet legelőször a nyilvánosságra hozta.

Innét-onnét.

— Julius 23. —

(Az udvarias podeszta.)

Királyi tanácsos podesztánknak egy újabb zamatos esetéről beszélnek bajusz alatt.

A mult hetekben a miniszteriumból

nagyságos urak, felügyelő urak jártak ide lent Debreczenben.

Nem voltak ugyan vele kötelesek, de mint urakhoz illik, tisztelegtek városunk érdeemes fejénél is. És miután az előszobából valahogy beengedte őket a polgárnagyi szobába a nyalka huszár, bemutatkoztak Debreczen város saját külön királyi tanácsosának, a jó öreg podeszta ültőhelyéből tekintet vetett a hajlongó urakra, a kik csak vártak, vártak . . .

— Hm . . . Felügyelő? . . . Felügyelő! Oszteg miféle felügyelő maga? . . .

— Közegészségügyi felügyelő! A miniszterium magas tisztviselője derülten, simán felelt a kérdésre.

— No hát akkor üljen le! mondotta a jó öreg podeszta.

És az urak leültek . . .

Mi nem szavatolunk felőle, hogy így történt a kis eset, de tény az, hogy így adják elő azok, a kik már maguk is tapasztalták jó öreg podesztánk udvariaságát.

(Felfordult világ.)

A szerkesztőségben felfordult világ van napok óta. Építkezések miatt papírraktárnak foglalta el hazánk legnyájasabb és rózsás kiadója ezt a kis odát, mely olyan kicsiny, hogy Pálforduláskor a valamire való medve megsem fordulhatna benne . . . Így aztán néhány nap óta, holnapig, szerkesztőség és kiadóhivatal egy szobába van összehorontva. Tudatjuk lapunk barátjaival, abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy humoros kiadó barátunktól, egy igen derék gyakorlati fogást tanultunk el, amelylyel a beözönlő vigéczeket távolítja el rövid uton a kiadóból . . . Tehát most már ezután csakugyan „Csak röviden“ uraim . . .

(A szép Rozalinda.)

Ez egy tárcza czime Igen kedves tárcza ez. A ki írta is nő . . . Andrea! A ki fordította is nő . . . B. Irénke kedves munkatársunk.

A finom kis kerek betűkkel írott tárczacikkceskét — a „A szép Rozalinda“-ról — személyesen hozta be a mi kedves munkatársunk.

— Ne hogy még megharagudjon Kelemen ur! mentegetődzött — kedves, kis munkatársunk, a kinek a muzsája már rég hallgatott.

Dehogy haragszik Kelemen ur. Köszöni a cikket. Mäskor is legyen szerencsénk Irénke, a kinek hálás szívvel mond köszönetet az egy szobába egyesített szerkesztőség és kiadóhivatal nevében alulírott. Hisz a nyári zsidbadásban tavaszi virágot láttunk.

nemes Portörő Kelemen.

Egy prédikáció eredménye.

Radoi Patrik zsuppai (Krassó Szörény-megye) gör. kel. lelkész a mult vasárnap egy igen szép, tanulságos és szívre szóló prédikációt tartott, melynek végen a köz-

ségben utolsó időben nagyon elharapódzott rossz tetteket is bírálata alá véve, ostromozta és elítélte azokat. Ez által azonban úgy látszik valaki a hallgatóság között találva érezte magát és bebizonyítandó, hogy romlott lelkét az ilyen szót beszéd nemcsak hogy nem javítja, hanem ellenkezőleg a rossz tettek további elkövetésére buzdítja, ugyanaz nap éjjel 1 órakor nevezett lelkésznek két boglyába rakott száraz heréjét felgyújtotta. A buzgó lelkész a helyett, hogy hiveitől elismerést aratott volna a lelkiekben való fáradozásáért, 240 korona kárt szenvedett. A tettesek persze, — mint rendesen, — kipuhathatók nem voltak.

Építik az önkéntes iskolát.

Debreczen régóta küzd azért, hogy városunkban rendszeres önkéntes iskola állíttassék fel. A törvényben előírt létszáma mindenkor megvan az önkénteseknek, de a hadtestparancsnokság azzal, hogy alkalmas helyiség nincs, elvitte az önkéntes iskolát Váradra. Ez az intézkedés amellett, hogy a városnak nagy anyagi kárára van, óriási megterheletés volt azoknak a szülőknek, kiknek gyermekeit elvitték innét. A tanács, hogy ezen segítsen, előterjesztést tett a közgyűlésnek az önkéntes iskola építése és állandósítása iránt. A közgyűlés 42,000 forint függő kölcsönt szavazott meg az önkéntes iskola építésére. A közgyűlésnek ezt a határozatát Kovács József és több bizottsági tag társa meglebebezték azzal, hogy a miniszter mindaddig, míg a város pénzügyei rendezve nincsenek, ne engedje a függő kölcsön felvételét. A miniszter döntése ez ügyben ma reggel érkezett le. A miniszter elutasítja a felebbezőket s jóváhagyja a közgyűlés határozatát. A tanács a miniszter határozatának értelmében azonnal távirathat értesítette a hadtestparancsnokságot, hogy az önkéntes iskola épületének építése jóváhagyott és az építkezést a jövő hóban már meg is kezdik. Ez az újabb terheletés is a régi Csáksizalmas gazdálkodásnak a büne, mert mikor a milliókárán a „pavillon kaszárnyát“ építették, akkor Aczél főmérnök urék kevesebb költséggel gondoskodhattak volna ezen hercezhurczás önkéntesi iskola kiépítéséről is. A régi titkos bűnök kiütései miatt így kell szenvedni a polgárságnak; nehogy Degenfeld exfőispán urnak is építenének egy szobrot az Aczél Géza és társai uraknak a mel-
lékalakjaival?

Egy ujságnak három czime.

Buziáson megszünt a „Buziaser Anzeiger“ cz. német hetilap és bele olvadt a „Buziási Közlöny“-be, mely magyarul jelenik meg. A lapnak ezután három czime lesz: Buziási Közlöny, Buziaser Anzeiger és Buziási Híradó. Ajánlható még a „Haladjunk és Vidéke“ czim is, mert a hol három lapfej van, ott elfér a negyedik is.

A légszeszgyár kibővítése és egyéb tanulságok.

A légszeszgyárat mikor a város átvette egy év előtt, ugyanakkor azt

is elhatározták, hogy új tartányt építsenek gépeket szerez be, továbbá hogy a hálózatot fejlesszi. A közgyűlés a tartány és gépek beszerzésére 97.550 koronát, a hálózat fejlesztésére 28.000 koronát szavazott meg. A munkálatok ma már befejezést nyertek s az elszámolás is megtörtént s a végeredményből tanulhatnának a város vezető emberei is, hogyan kell rendszeresen gazdálkodni, hogy ne tekintsek a város vagyonát Csáky szalmájának. Az elszámolás kedvező eredményt mutat. A tartány és a gépek beszerzésére megszavazott 97.550 koronából a légszeszgyár 7500 koronát takarított meg. — Még kedvezőbb eredmény mutatkozik a hálózat fejlesztésére megszavazott 28000 korona összegnél. A légszeszgyár fejlesztette a hálózatot a Petőfiterén, a Simonffy-utcai kis piacon, a dohánygyár felé vezető uton stb. s daczára e nagymérvű fejlesztésnek a megszavazott 28000 koronát nem költötték el, megtakarították, mert a hálózat kibővítéseinek költségeit a légszeszgyár saját bevételeiből fedezte. Ime a jó példa, hogyan kell gazdálkodni s biznyság arra is, nem olyan veszedelmes az a házi kezelés, de persze külön választva kell kezelni a város rendszeres gazdaságaitól. Így kellene a nyomdát, a pálinkamérést és a többi városi sefteket is kezelni, akkor több lenne a haszon, mint a mennyit most mutatnak ki.

A honvédelegénység fegyvergyakorlatait meg- rövidítették.

Fejérváry Géza honvédelmi miniszter egy budapesti könyvnyomatos jelentése szerint üdvös rendeletet adott ki a minap. Elrendelte, hogy a honvédség ezidei, augusztusi fegyvergyakorlata 35 nap helyett csak 21 napig tartson. Erre a rendeletre a nagy hőségen kívül főleg az birta a honvédelmi minisztert, hogy 35 nap alatt a bevonult iparossegédek és mezőgazdasági munkások nagyrészt elveszítik állásukat, ellenben három hétig a munkaadók fentartják a helyüket.

A Kossuth-Himnusz.

Pap Zoltán Kossuth-Himnuszának tulajdonjogát az „Ébredés“ budapesti politikai hetilap megszerezte. Azok, akik a Himnusz iránt érdeklődnek, azt a nevezett lapnál rendelhetik meg.

A tanítók és a magyar név.

Elszomorító statisztikát lehet találni a népiskolák hivatalos lapjában arról, hogy a magyar tanítók közül, hányan van magyar neve. Eszerint a most működő négyezer állami tanító hatvanöt százalékának idegen hangzású neve van. Ha most az ország összes tanítóinak névsorát vizsgáljuk rájövünk, hogy huszonnövezezer magyar tanító között nem kevesebb, mint huszonegyezer idegen hangzású név akad. Így tehát a magyar tanítók egynegyed részének van csak magyar neve. Reméljük, nem soká marad

ig ez a névsor. Érdekes volna megtudni, hogy az állami és közigazgatási hivatalokban, a városok és a megyék hivatalában hány idegen nevű ember hivataloskodik.

Öreg honvédek találkozója.

Nagy Gusztáv nyugdíjas 48—49-es honvédfőhadnagy, egy szerkesztőségünkhez intézett levelében arra kéri azon öreg, még életben levő, volt honvédtisztársait, akik a világosi fegyverletétel után osztrák ezredekbe soroztattak be és vele a mantuai VI. garnizon zászlóaljában töltöttek néhány esztendő, hogy értesítsék őket K ö r ö s l a d á n y b a n egy ötvenhárom éves találkozás lehetőségére végett.

Öngyilkos cselédleány.

Pár nap óta szüneteltek az öngyilkosságok, de ma délelőtt ismét történt egy. A hőse, illetőleg hősnője Lada Margit 16 éves cselédleány, ki Ungváry Andor gazdálkodónál lakott a Teleky utcán. Egyedül volt otthon, gazdája családjával együtt a tanyán van. Délelőtt 11 óra után marólugot ivott. Segélykiáltásaira a házbeliak értesítették a rendőrséget, melynek kiküldötte Varga Emil dr. kerületi orvossal jelent meg a helyszínén, kinek intézkedésére a súlyosan sérült leányt a kórházba szállították. Tetteinek oka ösmeretlen; mert még ezideig nem tudták kihallgatni. Életben maradásához nem sok a remény.

A szabadságszobor átvétele.

Az aug. 2-án Debreczenben felállítandó szabadságszobor átvétele tegnap történt meg a kiküldött bizottság: Bakonyi Samu képviselő, Komlóssy Arthur főjegyző, Vecsey Imre, Oláh Károly tanácsnokok és Aczél Géza főmérnök által, Tóth András alkotó mester jelenlétében, Hirmann Ferencz a szobor ércbeöntőjénél. A szobor kiválóan diszes. Pompásan sikerült. Magassága 3 m. 12 cmerrel magasabb a szerződésben foglalt előírásnál. A szobrot szombaton csomagolják, mint gyorsáru hétfőn reggel érkezik ide. Győryakkor érkezik meg Hirmann Ferencz a szobor ércbeöntője két segédével és hozzáfognak a szobor felállításához, úgy hogy semmi akadály sem lesz, hogy azt augusztus 2-án leleplezék.

Az adózó közönség figyelmébe.

Ajajljuk a következő hivatalos értesítést: Az I. II. és III-ik kerületi és a mezővárosi adóügyosztály kivetési helyiségében 1902 július 23—31-ig 8 napi közszemlélésre lesz kitéve. Miről az adófizető közönség azzal értesítettik, hogy a kifogásolt tételek elleni észrevételek a folyó évi augusztus 4-én d. e. 9 órakor kezdődő tárgyalás megkezdéséig a kir. pénzügyigazgatóságnál írásban és a tárgyalás megkezdése után az adókövető bizottságnál szóval megtehetők. Debreczen, 1902. július 22. A városi adóügyosztály.

Szathmáry Mór Margitán.

Mint Margitáról nekünk írják, Szathmári vasárnap délelőtt érkezett meg a Nagyvárad felől jövő vonaton. A kerület polgárai

a vasutnál fogadták. Testületi zászlók alatt, a tűzoltózenekarral vonultak ki eléje roppant nagy számmal. Mikor a vonatról leszállott Lipiczky Gyula, a párt alelnöke lelkes beszéddel üdvözölte, mire Szathmári válaszként megköszönte az szives fogadtatást. Azután hosszú menetel, folytonos zajos éljenzés mellett kísérték be a képviselőt a népkör helyiségébe, mialatt kocsija egészen megtelt virágokkával, miket nők nyújtottak át neki. — Egy órakor kezdődött a banquet, melyen képviselve volt az egész kerület. Az első felköszöntőt Sz. Szabó József mondta, éltetvén Szathmárit, mint a kerület szeretett képviselőjét. Szathmári hosszabb beszédben válaszolt, magasztalva a kerület polgárságának lelkes, önzetlen magatartását, a mi a választásnál a győzelmet biztosította. Beszéltek azután Farkas János, Farkas György pártelnök, Szathmári családját éltetve. továbbá Pichlmayer Ferencz, ki pompás verses felköszöntőt mondott Szathmárirra. Füzessy micskei tanító, Szilágyi Keve, s végül Szathmári mellátta a román választók hazafias magatartását, testvériségre buzdítva az összes polgárságot. Kossuth Lajos századik születésnapjának megünneplése tárgyában a polgárság értekezletet tartott, melyen elhatározták az ünnep megtartását s e végből nagy bizottságot alakítanak. Este a népkör udvarán emelt sátorban reggelig tartó táncmulatság volt.

Tizenkét szociálista városi képviselő.

Makón a közelebbi városi képviselőválasztás alkalmával, mint annak idejében megirtuk, a szociálisták tizenkét jelöltjüket választották be a városi képviselő testületbe. Az igazoló-választmány azonban mind a tizenkét szociálista mandátumát megsemmisítette, mert egyiknek se volt választási joga és így a törvények értelmében választhatók se voltak. A megsemmítés következtében új választás szüksége állván elő, annak határidejét a jövő hónapra tűzték ki. A szociálisták erre a választásra is készülnek és ismét saját pártjuk jelöltjeire fognak szavazni.

Bankó a kínai hadizsákmányból.

Egy aradi bank- és váltó-üzlet nevezetes bankjeggyhez jutott, amelynek beváltása körül érdekes adatok merültek fel. A bankjegynek beváltását megtagadták azon az alapon, hogy az egy jogtalanul szerzett hadizsákmányból való. Egy aradmegyei iparos küldte a nevezetes bankót a váltó üzletbe. — Kínai bankjegy volt, sárga és vörös színű, és angol szöveggel. A fölírat szövege ez volt:

FIVE MAKE.

Ez valószínűleg a felét jelenti egy font sterlingnek. Miután ez a különös bankjegy az általános forgalomban teljesen szokatlan volt, az aradi banküzlet azt megküldte a Credit Lyonnais londoni intézetének fölvilágosítás végett, miután az se lehetett egészen kizárva, hogy a bankjegy hamis. Néhány nap előtt érkezett meg a bank válasza, a kínai bankjeggyel együtt. A fölvilágosítás az volt, hogy a bankjegy nem hamis, de azért értéktelen. A levél mellé kis czédula volt ragasztva, a melyben, intim fölvilágosításul ezek a sorok állottak. „Ezen bankjegy valószínűleg Kinában járt európai csapatok által szerzett hadizsákmányból való.“ A bankjegy-tulajdonosa azt fivérértől kapta, aki egy tengeri hajón van szolgálatban. Annak valószínűleg a Kinából visszatért európai csapatok egy katonája adta.

Tanuló felvétetik

Klár Adolf Börkereskedőnél Miklós u. Piacz ntcza sarok.

A ki lelötte a királyt.

Egy dunántúli városból közli a Budapesti Hírlap a hirt, hogy ott a minap a város egyik leglatogattabb kávéházában izgalmas jelenet történt. A vidékről a városba ránduló dzsentri gyakran összejön és ilyenkor néha hajnalig együtt marad a társaság. Szombaton szintén számosan találkoztak s vacsora után sorra járta a társaság a város vendéglőit és kávéházait.

Az utolsó stácziónál egy huszárőhadnagynak és egy földbirtokosnak kedve tamadt a sakkozásra. Szeles jókedvükben az urak billiard-dáköval igazgatták a sakkfigurákat. Egy-egy elvesztett partinak száz korona volt az ára. A földbirtokos, jóllehet igen válságos helyzetbe került mindjárt az első játéknál, mégis egyre hangoztatta, hogy ötszörös pénzt fizet ellenfelének, ha elveszti. A főhadnagy egy ideig hallgatta a csipős, de maliczia nélkül való köteke-dést, később azonban bosszankodva vágott vissza:

— Nem, semmi esetre sem nyerheted meg a pártit, mert legrosszabb esetben le-lö-vő-m a királyt!

Erre a kijelentésre a szomszéd asztaloknál ülő gyalogos tisztek fölugrottak helyükől, de a mint látták, hogy a sakkségről van szó, nyugodtan leültek. Egyikük azonban közöttük azt vitatta, hogy a főhadnagynak nem volt szabad nyilvános helyen ha mindjárt a sakkkirályról van is szó, ily hangosan nyilatkozni, mert a távolabb ülők csak azt látják és csak azt hallják, hogy tiszttől ered a kifejezés. Ezalatt a történt, hogy a földbirtokos tényleg mattot adott a főhadnagy királyának s nagy örömeben a G o t t e r h a l t é t kezdte dudolni. A levert partner szavának állott. Kirántotta revolverét és a következő pillanatban büszkén felelt vissza:

— Ugy-e mondtam, hogy így lesz. Te csak sarokba szorítottad a királyomat, de én úgy tönkretettem hogy annak ugyan többé senki mattot nem ad.

A lövésre óriási izgatottság keletkezett s rövid idő alatt kiürült teljesen a kávéház. A főhadnagyot azóta nem látták az utcán, mert fölöttes hatósága tudomást szerezve a dolgról, megindította ellene a büntető eljárást.

A barbarát fiakkerosok.

A burok hősiesség küzdelmét, mint tudjuk, az egész világon meleg rokonszenvvel kísérték. Nyilvánult a rokonszenv már a kis gyermekeknek is, akik nálunk is, ha katonás díj játszottak, már nem a török és magyar pártra oszlottak, hanem bur és angol táborra alakultak s azok, akik kénytelen kellett az angolok szerepét vállaltak magukra, a szivárvány minden színében jelentkező foltokat vittek haza.

A kávéházak, vendéglők, iskolák, kaszinók heves viták színhelyévé váltak, ahol a burok lelkes barátai vitték a szót és jaj volt annak, aki az angolok ügyéért mert sikra szállni. Kétségtelen, ha a platói rokonszenv befolyással lett volna a transzváli háborúra, Nagy Brittanian és London már rég eltűnt volna a föld színéről.

De legeredetibben a zágrábi fiakkerosok bizonyították be. Az angolok ugyanis — tudvalevőleg — a háboruban szükséges lovaikat legnagyobb részt Magyarországon

vásárolták és minden héten indult Fiuméből egy-két hajó, mely lovakat szállított Dél-Afrikába. A legutóbbi szállítmányt az angol kormány által ide küldött tisztek Zágrábban vették át. A tisztek lakást béreltek Zágrábban, mert az átvétel több hetet vett igénybe. Mikor azonban az első napon kimentek a szállodájukból, kellemetlen meglepetés érte őket. A tisztek ugyanis bérkocsit akartak fogadni, de az első kocsis, akinek kocsijára akartak szállni, kereken megtagadta az angol tisztek szállítását. Az angolok nagyot néztek, a másik kocsisit szólították meg, de az is elutasította őket. Így jártak a többivel is. Kiderült, hogy valóságos bojkottal állnak szemben.

Kocsira azonban szükségök volt az angoloknak. Így hát nem maradt más hátra, minthogy Beesbe táviratoztak és kocsit rendelték, mely egy-két nap múlva meg is érkezett. A zágrábi kocsisok pedig a bojkottot az angol tisztek elutasításáig hiven megtartották.

Sztrájkoló ügyvédi kamara.

(Az igazságügyminiszter döntése.)

Országszerte szenzációt keltett annak idején, midőn a t e m e s v á r i ügyvédi kamara f. é. márczius hó 25-én tartott évi közgyűlésében kimondotta, hogy a kamara a kir. törvényszék megkereséseit mindaddig nem intezi el, míg a törvényszék az ő megkereséseinek eleget nem tesz és az ügyvédi kar sérelmeit a saját hatáskörében nem szanalja.

Ez a határozat egyértelmű volt az ügyvédi kamara sztrájkjával és ezért ország szerte élénk érdeklődéssel várták, mit szól e furesa határozathoz az igazságügyminiszter.

Az igazságügyminiszternek erre vonatkozólag a t e m e s v á r i ügyvédi kamarához f. é. 14853 szám a. intezett rendelet szövege ez:

A folyó évi márczius hó 25-én tartott évi rendes közgyűlésről felvett és f. é. május 13-án polg. 294 sz. a. kelt jelentésével hozzám felterjesztett jegyzőkönyv tanúsága szerint a közgyűlés egyebek közt azt a határozatot hozta, hogy a kamara a bíróság megkereséseit mindaddig, míg ez az ő megkeresésének szintén eleget nem tesz és sérelmeit a saját hatáskörében nem szanalja — el ne intézze.

Ertesítem a kamarát, hogy ezen közgyűlési határozatot — mint az 1896. évi XXXIII. t. cz. 410. §-ának és az 1874. évi XXXIV. t. cz. 27. §. ötödik pontjának ugyanezen t. cz. 6 ik stb. törvényszakszokkal merőben ellentétet — az utóbb idézett törvényezik 64 ik §-ában részemre biztosított felügyeleti jogomnál fogva megsemmisítem és egyidejűleg felhívom a kamarát, hogy a bíróság törvényen alapuló megkeresésének minden esetben haladék nélkül s annál is inkább feleljen meg, mert ellenkező esetben a kamarát fogom a törvényekkel ellenkező eljárása miatt felelőssé tenni.

A f. évi márczius 25-én tartott évi rendes közgyűlésén hozott egyéb határozatokat tudomásul vettem.

Az évi jelentésben az egyes bíróságok ellen támasztott panaszokra nézve a szükséghez képest külön fogok intézkedni.

Budapest, 1902. július 1-en. A miniszter helyett:

Bernáth s. k.
államtitkár.

IRODALOM.**Dobsa Lajos.**

(Epizódok a nagy író életéből.)

Sokáig haboztam, hogy vajjon megsértsem-e ennek a nagy elmének és kicsinykedéseiben is nagyszerű szellemnek emléket azzal, hogy nyílt szívem nagy érzelmeivel, de kicsiny tehetségem tudatával pennámra veszem kellőleg nem méltányolt nagy nevét.

És tudj' Isten, mi kényszerít: a nyomdafesték szaga-e, avagy saját életemnek keserűségei?

Boldog Dobsa Lajos! Te elbujhattál, az érdekszálak csúf összefűződését tapasztalva, kosgyáni remek parkodba. Éltél családodnak s gazdaságodnak és az irodalomnak.

Hová bujjék az ilyen szegény tatár, mint én?

Imádtam a természetet s az ösztönzött arra, hogy k. Nagy Sandor volt nagyváradi kir. alügyész művei nyomán felkerestem nagy Biharország természetikincseit. Árnyként kísérttem Ballagi Aladárt bihari gyaloglásaiban, midőn ethnográfiai ismeretét gyűjté. Örvendtem, midőn ő a magyar díszítési stílyt jellemző oláh kuzsikat gavalter áron Véghső Gellért képviselő főkortesétől egy becsületes szücsmestertől megvásárolta, mint kisipari kézműreket.

Igy jutottam egyszer a nyolczvanas években Szabó Ferencz géptulajdonos barátommal Kosgyánba, nagyságos Dobsa Lajos ur hajlékába.

Ez nagyszó!

Tudni kell, hogy ki volt Dobsa Lajos?

Nos, megpróbálom, lerajzolni. Ez nem életrajz, sem jellemrajz, hanem epizódok.

Igy tessenek tehát bírálni!

Történt egyszer, hogy Nagyváradról alispán uraimék vadászatra vándoroltak a bihari hegyek közé. Történt, hogy elfogyott az elemőzsia és a kifáradt vadásztársaság a kosgyáni kastély kapuját döngötte. Dobsa kinéz az ablakon, meglátja az alispánt s a „v á r m ö g é t”, azt mondja: „n e m v a g y o k i t t h o n.”

Ezt lehet tagadni, de én Dobsa Lajos-tól magától hallottam.

És most azt hiszik t. olvasóim, hogy a fukar Dobsa, a feltékeny Dobsa tette ezt? Nem.

Az önértékenyebb lélek mint az íróé. Dobsa útálta a klikk szellemet. Beutazta a művelt nyugatot. Elcsapott feje felett — ő mondá — a vihar... Látott, hallott, tapasztalt s kiforrott.

Haza jött. Képviselő s író lett. Ámde az a feketeretkes élelzap állandóan bosszantotta, mint Göndöcs Benedeket s nem tudom miféle sünhajjal ábrázolt Zsigát. (Elfeleltem, pedig belényesi tanító volt valamikor.)*

Művei egymásután jelentek meg, de az Akadémia szükmarku az elismerésben, mert még élt Csiky és uralkodott Szász.

Dobsa félre vonult s Belényesbe tiz krajczáros szalma kalappal, húsz éves spa-nyol eszímában hordta be a tengerit, mely-

*) Talán csak nem az öreg Csátár [Löffel-holtz] Zsiga volt az?

nek zsákját három forint hatvannyolcz krajczárértárusította a piacon. (Onnan tudom, mert húsz év óta naplót vezetek. Látta Nt. Mitrovics ur.)

Én is vettem belőle. Még akkor én is „ember” voltam! „Disztót” hizlaltam.

Akkor még nem volt Pituk Pável botrány. Még akkor egy gyékényen árultam Sipos Orbánnal (Uram! ne vigyminket a kísértetbe!)

De aztán kifacsart citrom lettem!

Hej! Dobsa! Dobsa!

Sokan kaczagtak téged, de én tudtam, hogy Te a budapesti arfolyamot nézted, annál sem olcsóbban som drágábban nem adtad!

Jól tetted! Gunyolód drágábban adták volna a szegény oláhnak.

Volt Remetén egy állami tanító, akit Székely Jánosnak hívtak.

Hallod-e vén grabsa, Tréfort Ágoston? Hallod-e vén Tisza Kálmán?

Ennek a nevét — könnyezek mikor leírom, de a tiétekére sokan sóhajtva gondolnak.

Ugy-e ott porladtok?!

Ugy-e üldöztétek őt? S mégis mégis Székely Jánosnak adott igazat a fukar, a lenézett, a félre ismert, a mellőzött Dobsa Lajos!

Allj elő Bartha Miklós!

Te tudod ki volt Székely János. Allj elő Fassie Tódor ügyvéd és képviselő! Te tudod ki volt Dobsa Lajos!

Székelyt elparentáltam a „Debreczenben”, a mikor elég bőven megismerttettem ügyét.

Hát azt a mindenkitől üldözött, Tréfort és Tisza által a bolondok házába zárt Székely Jánost Dobsa Lajos házába fogadta, és szívesen látta, s elismerte, hogy méltán lehetett Bartha lapjának Kolozsvárott három évig szerkesztője, elismerte, hogy méltán harapott a fűbe Váradi Károly tanfelügyelő, midőn párbajban lelőtték.

Lehetne erről tizenkét számot írni, ha Móríc Pál — igaz magyar s páratlan szerkesztő uram — engedné, de hát azt mondja: Térj csak a tárgyra!

Tehát odatérek!

Kosgyánba mentem Szabó Ferivel s a rettegelt nevű Dobsa Lajos tengerit rostáltatott s óriási porban ő csapta el reggeltől estig minden véka tetejét a csapófával.

Az íróművész a leglekötöttebb szíves fogadás után leültetett parkjának valamelyik szazados tölgye alá az asztal mellé s tüzes boru pinczejéből szomjuságoltó nektárt hozott számunkra.

Bocsánatot kért, hogy még távoznia kell, s munkáját bevégezve visszatért hozzánk s engem karjára véve felvezetett kastélyába s szívesen látott vendége voltam kora hajnalig az asztal mellett, reggel pedig a saját fogatán vitetett be Belényesbe . . .

És most itt vagyok a tárgynál. Tulajdonképpen ezért irtam, — bum felejtéséül s magam vigasztalására — hogy felhívjam a figyelmet ezen éjszakának egy **elejtett mondatára**.

A nagyságos asszony kitartó magyaros vendégszeretettel háritotta el többször megújuló abbéli kérésemet, hogy vessen véget éjjeli alkalmatlanságunknak, sőt — ez is jellemző Dobsára — a legfinomabb szivar-kákkal s pohár kocziintással némitott el.

E közben kitört belőlem a baranyai magyar s az én egyenes, nyílt és nyers őszinteséggel poharat emeltem Dobsára felhívván szemére azt, hogy a Magyar Muzsa sir, zokog és gyászban van, midőn hiva-

tott művelője tengerit rostál és kalmárkodik.

Általános elszörnyűködés!

Mit tett erre a kholerikus Dobsa Lajos?

Karjára vett. Bevitte szobájába s azt mondta íróasztalára ütve:

„Öcsém! ha meghalok, itt találjátok azokat, amik engem rehabilitálnak.”

Ezzel hátat fordított s azt mondta: „jójezakát.”

Ajánlom az írók figyelmébe e jójezakát.

Szentjóby Kálmán.

CSARNOK.

Waterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: Ifjabb Móríc Pál.

Katicza nem szólt, de alig fojthatta vissza a sirást . . . Mint az örült rohantam el. Czebede a kaszárnyába ment, de előbb még figyelmeztetett, hogy a felszerelésemet a városházán vehetem át a tiszturtól és pedig öt órákor kell érette jelentkezni. Mintegy álomban hallottam a szavát és menekültem a városból. Futva mentem A legrosszabb uton csaptam át Vierwinden felé. Magamon kívül voltam. Képes lettem volna még talán Svajczba futni . . . De a legrosszabbul akkor éreztem magamat, midőn három óratájt Vierwindenhez értem és Grédi anyám a kiskertből már messziről látta a jöveteletemet a mezőségen keresztül. Magában így gondolkozott:

— No, hisz ez meg a Józsi! De vajon mit tekereg a vetések között?

Lesütöttem a fejemet. Izzóan sugárzott a nap és magamban aképpen elmélkedtem: „Már ahhoz bátorság kell, hogy most ide belépj!” Néném pedig a sövény mögül hirtelen rám szólott:

— Te vagyaz Józsi!

Még a hideg is rázott.

— Igen . . . igen . . . én vagyok.

Néném elébeem jött és midőn látta halványaságomat, szólt:

— Már tudom fiauskám, hogy miért jöttél; ugy-e masiroztok?

— Igen! De engemet a metzi fegyverházban hagynak vissza . . . A többiek tovább masiroznak . . . Magam pedig Metzben maradok . . . Ez még igazán szerencse:

Nem szólt semmit. A konyhába léptünk, odakint pörkölt a hőség, bent kellemes hűs volt a levegő. Anyósom leült, felolvastam az őrnagy ur levelét. Csak annyit mondott reá:

— Igen! ez nagy szerencse!

Többet nem szólt egyikőnk sem. Csak egymás szemébe neztünk. Ekkor fejemet a kezébe fogta és hosszan csókolta az arcomat, miközben nem sóhajtott, de forró könnyek pergedeztek a szeméből.

— Kelmed sir? . . . Hisz Metzben maradok . . .

Nem felelt reá. A pinczébe ment porért. Csak miután egy jó pohár bort itatott velem kérdezte:

— Aztán mit szól hozzá Katicza?

— Katicza is, Goulden ur is igen elégedettek, mióta tudják, hogy a fegyverházban maradok.

— Szép . . . Hát a felkészüléssel hányadán vagy?

— Már öt óra előtt a városházán

kell jelentkeznem, a hol egyenruhával és a szükségeseikkel szerelnék fel.

— Akkor hát csókolj meg . . . Nem megyek be hozzátok . . . Nem akarom látni a zászlóalj elvonulását . . . Maradok . . . Nekem hosszú ideig kell élni . . . Katiczámért kell hogy éljek . . .

Már ezt sikoltozva mondta. De ismét erőt vett a felindulásán és kérdezte:

— Mikor vonultok el?

— Hét órákor anyám . . .

— Akkor pont nyolcz órára odabent leszek . . . Akkorra már ti távol lesztek . . . De legalább tudod, hogy a feleséged anyja nő mellett van . . . Hogy védi a lányát . . . Hogy téged nagyon szeret . . . Hogy ti ketten vagytok a mindene!

Zokogva beszélt ez a derék szívű asszony. Az országutig kísért, onnét magánosan ballagtam. Minthacsak vér sem pezsgett volna az ereimben. A városháza elé pont 5 órára értem. Felmentem abba az átkozott terembe, melyben annak idején a szerencsétlen számot húztam ki. Köpennyel, kabáttal, nadrággal, boka védővel, bakancsal szereltek fel. Már Czebede is ott várt reám és egy gyalog stól a saját kvártéjára küldette a holmikát.

— Reggel korán kell kelned! A fegyvered, a tölténytáskád már ma reggel óta nálunk van.

— Gyere velem!

— Nem megyek! Katicza látása nem bírná ki a szívem. Meg aztán apáméknál maradok. Ki tudja, vajon egy év múlva életben találom-e a szegény öreget. Megígértem ugyan, hogy nálatok vacsorálok, de azért nem megyek el.

(Folyt. köv.)

Nyiltér.*)

Nyilatkozat.

Tudomásomra jutott, hogy valami haszontalan aljas fizető egy általam nem is ismert uri nőnek nevem felhasználásával gorombaságokkal telt nyílt levelező lapot küldött. Miután okom van rá feltenni, hogy aki ezt írta, máshoz is küldhetett ilyent, tisztelettel felkérem tehát mindazokat, akik netalán nevem aláírásával goromba levelet kaptak volna vagy kapnának, hogy azt tőlem származottnak ne tekintsék.

Sámy László
joghallgató.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelős séget a Szerkesztőség.

Őszi zab.

Felső Németországból a brädstedti gazdasági tanintézetből dr. Schats tanár ur által hozzá jutottam **50 kiló őszi zabhoz**, 3 év óta termelem a legjobb sikerrel. A termelők részéfe igen szívesen megosztom, egy zsák 60 kilo súlyban **10 kor**. Megrendelést elfogadok e hó végeig. Az őszi zabot már augusztus harmadik hetében elkell vetni. Dus termésénél fogva még azzal az előnnyel is bir, hogy június hó végén, mikor legjobban fizetik, már piacra lehet vinni.

Lázár István

a báró Bánffy hitbizomány szilágy-nagyfalusi uradalom bérloje.

Nyári ruhák, batistok, zefirek,
áttört kelmék, picket mellények

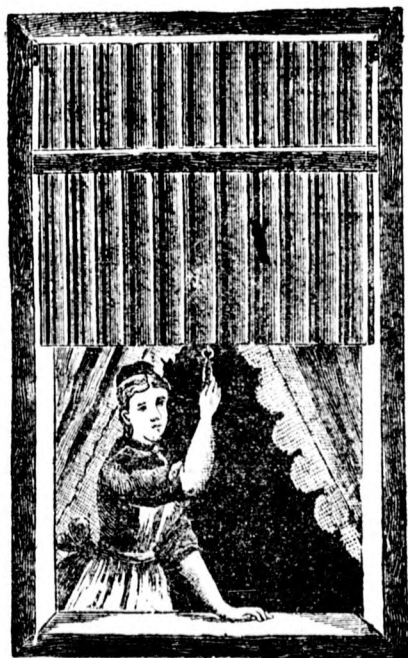
tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal
ruhafestő és vegyészeti
tisztító intézete
Debreczen
Széchényi utca 42.

Zenkei-féle Barátital

legjobb gyomor erősítő növény kivonat fő-
raktár Czeglédy és Polgárnál.

Szép bajusz nyerhető rövid
időn a híres
„Hajdusági pedró” használata által. Egy do-
boz 40 ft. Kapható Debreczenben **Tóth Béla**
gyógyszertárában, valamint a készítő **Grósz**
Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón

Tartósságáért 10 évig kezeskedem.

Ezen szerkezetet egy 5 éves gyermek is kezelheti.

Célszerűsége, olcsósága, tartóssága és kényelmes-
ségénél fogva felülmúlhatlan. A rudak önműködése
által az eddig előfordult kellemetlenségek, mint egy-
oldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy
azok elszakítása teljesen ki van zárva. A redőny
tetszés szerinti magasságban megáll, mindenkor fe-
szesen és simán gördül le, a mi a szövet tartós-
ságára nézve igen előnyös.

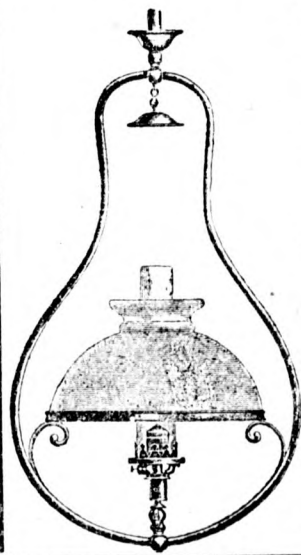
Az amerikai redőnyrud bármily ablaknál al-
kalmazható, a rud be- vagy kiakasztása egyszerű
és egy pernyi idő alatt eszközölhető.

Vidéki megrendelések azonnal teljesíttetnek.

Teljes tisztelettel

Csonka Dániel

Debreczen, Kossuth utca 25-dik szám alatt.

SZABADOS és ROSSI

vizvezeték és világítási
vállalat

DEBRECZEN

Piacz-utca 58.

Légszesz és vízvezetékek
CLOSETEK

és csatornázások,

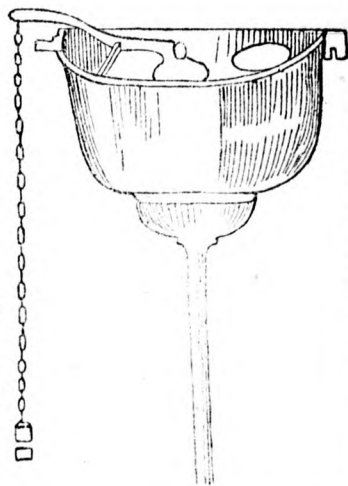
SZIVATTYUK

Fürdőberendezések

és Gőzfürdők

stb. berendezésére.

Kőagyagsövegek raktáron.

Jersan-Celcaop

Vastartalmu, tápláló erősítő
és vérképző, kellemes ízű,
könnyen emészthető.

Kérdezősködjünk orvosaink-
nál.

Kapható minden gyógyszertár-
ban. Főraktár Hajdumegyére
Muraközy László gyógyszerésznél.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett

továbbá :

Főzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági
eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagyválasztékban

a legjutányosabb árban

kaphatók :

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a »Bika« szálloda mellett.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáival szemben.